

Santa Creu de Fonollosa

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Fonollosa. C/ Major, s/n (08259 Fonollosa)
Emplaçament Al poble de Fonollosa, cal entrar dins del poble i pujar fins a la plaça Major

Coordenades:

Latitud: 41.76327
Longitud: 1.66913
UTM Est (X): 389372
UTM Nord (Y): 4624349

Classificació

Número de fitxa 08084-83
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Barroc Contemporani
Segle XVII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Vic

Fitxes associades:

[Arxiu Parroquial de la Santa Creu de Fonollosa](#)

[Goigs de Santa Elena](#)

[Festa Major de Fonollosa](#)

Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique

Data de registre de la dt., 10/05/2005 - 02:00

fitxa:

Descripció

Edifici religiós consagrat com a parròquia del nucli de Fonollosa. Es tracta d'un edifici de planta rectangular cobert a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana. L'edifici s'ha aixecat en mur de mamposteria irregular. Els darrers anys l'església ha estat restaurada, arrançant i ordenant el parament exterior que actualment té un aspecte molt ordenat. Durant aquesta última restauració va ser incorporat al parament alguns elements extrets de l'església però descontextualitzats, com és el cas d'una llinda monolítica que du la data de 1603 i que ha estat encastada al mig del mur de migdia. L'orientació de l'església es fa amb la capçalera a llevant i la porta principal d'accés a ponent. A llevant l'església es remata amb una capçalera quadrangular a l'exterior, que tan sols es destaca del conjunt de l'edifici per tenir una alçada inferior a la de la nau central. Interiorment es tradueix en un absis semiesfèric. Exteriorment també cal destacar l'existència d'un cos rectangular adossat al llarg del mur de migdia amb una alçada inferior i coberta inclinada, que fa les funcions de sagristia. Exteriorment la façana principal - encarada a ponent- s'obre amb una porta allindada de moderna factura i mancada totalment de decoració. Sobre aquesta porta d'accés s'obre un finestral rectangular també de moderna factura que es remata amb un arcada de mig punt a la part superior. Sobre la teulada, a la cantonada N-O de l'edifici recau un campanar quadrangular dividit exteriorment en tres pisos, un primer que s'adequa a la composició de la teulada, un segon que acull la campana de l'església, i un tercer que s'omple amb la presència d'un rellotge també de moderna factura. La coberta del campanar és a quatre aigües sobre les quals es col·loca una creu de ferro. Com a obertures, el segon i el tercer pis del campanar s'obren a les quatre cares amb arcades-una per cara-, lleugerament apuntades al segon pis i de mig punt al segon pis. Les del segon pis es troben actualment tapiades. A la façana nord, tant a l'espai de la nau central com de l'absis s'obre dos finestrals rectangulars sota teulada que permeten la il·luminació interior. Part d'aquesta façana es troba emmascarada per la presència d'edificis adossats al mur. A l'interior, arquitectònicament, l'església pot ser considerada de planta basilical amb una sola nau amb capelles laterals -quatre per banda- dedicades a diferents advocacions. Es tracta de capelles de planta quadrangular, amb coberta semiesfèrica, i separades per pilars quadrangulars. Al fons es destaca l'absis cobert amb volta semiesfèrica, lleugerament elevat del nivell de l'església i al qual s'accedeix mitjançant uns graons. Visualment l'absis es troba emmarcat per dues columnes adossades al mur sobre les quals recau un capitell amb decoració floral. Sobre aquest capitell recau una motllura que a modus de fris recorre tot l'absis oferint una perspectiva d'horizontalitat a aquest espai. Presideix l'absis la figura de Santa Elena, ubica al cantó nord de l'absis. El fons d'aquest manca de decoració pictòrica o arquitectònia -retaule-, oferint com a decoració unes simples motlures pintades a la part superior. Tot l'interior del temple es troba enguixat i pintat en colors clars -marrons clars, beiges, blau cel etc- oferint un aspecte harmoniós, aproximant-se a una ambientació d'estil neoclàssica.

Observacions:

Paral·lelament a la restauració del temple es va procedir a l'ordenació urbanística dels entorns, deslliurant l'edifici dins del possible dels cossos i altres edificis annexats al llarg del temps, i creant una petita plaça que el precedeix i l'envolta.

Història

Històricament els orígens de l'església de la Santa Creu de Fonollosa es troben lligats als principis de la parròquia del nucli. La primera menció que tenim del nucli de Fonollosa apareix l'any 1029, quan el vescomte de Cardona fa donació a Santa Cecília de Montserrat d'unes terres al terme del castell de Montedon, situades al lloc de Camps i Fonollosa. Cal pensar que aquestes terres foren repoblades durant els segles IX-X, sota la protecció dels castells de Castelltallat i Cardona. Paral·lelament a la repobiació es

dugué a terme la reorganització eclesiàstica de la zona creant les parròquies històriques que encara sobreviuen. A nivell arquitectònic cal pensar que l'església de la santa creu fou un edifici que anà sofrint modificacions al llarg del temps. Cal pensar en origen en un edifici d'estil romànic que s'ana modificant. Malgrat tot, ben segur que vora el segle XVII, aquest edifici fou considerat vell, optant pel seu enderrocament i l'aixecament d'un nou edifici en un estil proper al "neoclàssic" que és el que apreciem actualment.

Bibliografia

VILA I VILA J.M. (1987) Fonollosa . Història del Bages. Vol I. Pàgs. 275-282.

